

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
Classified Advertising Department, 597-7th Ave., New York 18, N. Y. BRYant 9-0582

PEREPLATA:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy.	
На рік	\$7.00	Один рік	\$7.00
На шість місяців	\$3.75	Шість місяців	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Три місяці	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордон:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$10.00	Один рік	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Шість місяців	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Три місяці	\$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	\$2.50	Один рік	\$2.50
На шість місяців	\$1.50	Шість місяців	\$1.50

За оголошення редакція не відповідає.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СВІТ У ДУЖЕ КРИТИЧНОМУ СТАНІ

Коли людина, що мала досі до діла з військом і війною, обнявши цивільне становище секретаря стейту, заявить, що „світ знаходиться у дуже критичному стані“, то ясне, що під тим „критичним“ кожний уявляє собі таке напруження, що може довести навіть до війни.

Саме так висказався ген. Джордж С. Маршал про міжнародне положення на нарадах Сенатського Комітету для Справ Закордонних.

Що в світі не іде до справжнього замирення, пізнати найкраще по тих перших п'ятих мирових договорах, що їх щойно підписано. Буквально ніхто з них недоволений! Усі їх критикують, а дехто навіть добуває у них зародок таких сильних міжнародних конфліктів, які готові довести до нової війни, не зважаючи на те, що такої війни ніхто не хоче.

До традиції й „доброго тону“ департаменту стейту належить і це, щоб висказуватись обережно й рахуватись з кожним словом, знаючи з досвіду, яку велику вагу прив'язують тут і в світі до сказаного. Правда, союська поведінка, а передне й нацистська, примусили американських державних мужів пристосуватись до змінених обставин і тут то там говорити виразніше й гостріше, а навіть вживати слів, давніше в дипломатії не практикованих, та в нашому випадку не про те іде. Ген. Маршал сказав простою військовою мовою просту і всім відому правду, що вже тепер набиралось стільки нового вибухового матеріалу, як дехто думає, але загрозою, що стоїть перед нашими очима. Цю загрозу треба усунути.

Так складаються сучасні міжнародні відносини, що коли хто нічи говорить про нову війну, то думає про війну між Советським Союзом і Злученими Державами. Однак так є, що Кремль нічи такої війни собі не бажає, знов американський нарід і уряд є рішучо проти всякої війни. Це є факти, але фактом є теж і це, що існує серйозний конфлікт у різних важних міжнародних справах між урядами СССР і Злучених Держав. Цей конфлікт називає секретар стейту „критичним“, значить таким, що якщо він буде далі існувати і не буде з нього ніякого виходу мирним шляхом, то він готов спричинити в світі такий стан, що доведе кінці до нової війни. Цей конфлікт загострюють напади советської преси на Злучені Держави і те саме можна сказати і про советських радіових коментаторів, для яких атаки, звернені проти Злучених Держав, стали тепер постійною і улюбленою темою. А що в Советсах усе таке діється як не з ініціативи, то не без відома і згоди уряду, то не диво, що американський уряд тим затрівожений, а секретар стейту говорить про „дуже критичний стан“. Це теж і причина, чому є такий сильний спротив збоку ген. Маршала та уряду проти зменшення державного бюджету на суму шість мільйонів доларів, бо це означало б зменшення видатків на армію і флоту, що є не бажане саме через критичну ситуацію в світі.

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

12)

Знова почулись високі тони з кісками від „Белі Буркі“: Ох ні, мій син пристає тільки з добрим діти! Я тож вчу його і бережу його, та... я подумую, ох, Боже! Я подумую, так. Але... як ви знаєте мого сина — рантом спитала п-ні Гемил, а її сині очі зробились ще більші і гляділи застрашено.

П-ні Ч. всміла вже пригладитись цій подобі „Белі Буркі“ і приїшла до закінчення, що хоч яка вона гарненька і симпатична із своїми кісками у щетинній мові, то все ж таки видно вона є нервового успадкування, дивиться на світ через рожеві окуляри. Читає, видно, багато фільмових магазинів, бо ось вони в неї на столику. В тих магазинах повно любовних платіжних оповідань, які її держать у якомусь зачарованому світі. Зразу не вільно їй відкрити нагої правди про її малого сина.

Я знаю вашого сина — промовила п-ні Ч. Він часом приходить бавитись до моїх сусідів і так я його знаю.

Кажіть, кажіть... чи може що злого?

Ні ні, будьте спокійні. Тому, що я знаю вашого сина, думаю, вас просити до наміченої громадської праці і тому при-

Для вдержання чи нищення життя

Провідник американської ви- правки до південного бігуна — „антарктиди“, адмірал Річард Бірд з'являється, що простір, який він досі там розсвідив, це велика ледівна, у якій ввесь світ може складати припаси з багатих жнив для їх збереження на голодні літа. У такий спосіб, на думку Бірда, будучі покоління зможуть забезпечувати себе перед голодом.

Це з'ясування Бірда вказує, між іншим, на це, як турбуються науковці про долю людства. Таких прикладів є багато, а часті з'ясування про різні винаходи тільки потверджують знану правду, що наука має за завдання допомогти людству врятувати своє існування перед винищуючими силами природи.

Звісний директор астрономічної обсерваторії при університеті Гарвард, під Бостоном, д-р. Гарлов Шаллі, у своїй промові на закінчення шкільного року 29. грудня 1946 заявив, що наука є на порозі до таких відкриттів, які забезпечать людству доволі харчів і всіх інших засобів до безжурного життя, колиб лише людство спромоглося на подібний поступ в ділянці соціальної. Тобто, щоб люди вміли використати винаходи для свого добробуту і для мирного співжиття одних побіч одних.

З цього виходило б, що забезпечення життя модерної людини залежить у першій мірі від можливості користування багатствами, а вже при помочі багатств можна придбати все інше: освіту, вигідніше життя, здоров'я. Мабуть тому так багато уваги присвячують тепер люди на матеріальний добробут, часто із занедбан- ням інших ділянок життя. У теперішньому світі сідане змагання за „добуття безпеки“ як першої умовини життя. Лише, що під „безпекою“ розуміють люди маєткове забезпечення аж до тієї міри, що навіть легковажувать такі природні дари, як особиста свобода. Виглядає, що людина серед модерного суспільного катаклізму сама заломлюється і знижує себе до рівня бездушної тварини.

Серед такого катаклізму науковці наїшлися у трагічній ролі. Вони, з одного боку мріють про те, як би врятувати світ перед знищенням, тобто натужують свої сили для „перехити“ людини; з друго- го боку вони йдуть на службу людям, які використовують їхні наукові винаходи саме для знищення. Коли б так перемогла сила науковців над силами руйнівницьких елементів серед людства взагалі, тоді щойно можна забути за оцю безу- ланну борню між різними гру- пами людей, а зосередити зусилля для побудови ладу, о-

нив у лабораторії Дистрику Мангетен у Клівленді, що від- пади при освожджуванні атомової енергії з елементів, звані „ізотопами“, повисило до різних університетів і при їх помочі можна буде приспішити лікування недуги рака та скріплити загальне здоров'я людини.

Коли взяти під увагу оці важливі винаходи науковців для збереження існування люд- ства, то справді з жалем треба спитати: Пощо вживати одних самих винаходів на нищення людства? Чи справді людство таке беззильне перед дикими інстинктами не природи, не звирини, а самої людини? І чи на те ми пережили оцю страш- ну війну, щоб дожити плано- вого винищування людини то- талітарним режимом одного з переможців?

Лев Ясінчук.

Український Союз в Австрії
(Репортаж з коментарями).

Нова українська політична еміграція, спричинена наслід- ками другої світової війни, має одне відрядне явище: вона не бажає ходити „люзом“, але хоче свідомо об'єднатися і то не саме з огляду на матеріаль- ну допомогу, як радше з метою аргументувати свої числові й мо- ральні сили на службу народо- ві й батьківщині.

Не зважаючи на те, що укра- їнська нова еміграція в Австрії свідомо своєї тимчасовості на цьому терені, вона виявляє ті самі змагання — спільно ста- лити свої сили на тепер і на будуче для великої справи. Наявним доказом того явля- ються 3-днівні наради в Інсбру- ку в днях 4-6 лютого 1947 Ради Центрального Допомогового Об'єднання Австрії (УЦДОА), зложеної з делегатів усіх авс- трійських країв, об'єднаних тією організацією. Тим разом були на Раді запрошені теж відпо- ручники інших самостійних ук- раїнських організацій в харак- тері гостей з дорадчим голо- сом, які внесли на Раді зо сво- го боку дещо конкретного.

УЦДОА це організація, що силою здорової волі еміграції об'єднує краєві (обласні) ор- ганізаційні клітини, дарма, що сама не має правних основ у нізкій окупаційній області.

Головними бігунами, що навкруги них оберталися на- рада, це були: зацікавлені й дисципліновані клітини, що організаційно належать до тієї централі; суспільно-допомого- вий справи; переселенці пи- тання.

Сама організація в рямцях Об'єднань на внутрішньому фронті має великі недос- татки. В англійській окупації (Стирія, Каринтія) вона в за- лежності від становища влади, або ще в дуже то початковій стадії, або доволі нецірко по- звязана. У Відні нема ніякої ор- ганізаційної клітини. В Тиро- лі французька влада розв'язала всі товариства (крім Братства св. Апостола Андрія), хоч до- пускає організацію по стату- там за своїми зразками. У Фо- ральбергу клітини Об'єднання зв'язані не в обласному Об'єд- нанні, але в Українській Деле- гатурі Суспільної Служби (Service Social), зорганізованій французькою окупаційною владою для всіх емігрантських національностей. В деяких клі- тинах забирають час і сили

старі наші гріхи, а саме спори і суперечки, що — по словам з'ясування УЦДОА — мають свій корінь в особистих амбі- ціях, у недостатці взаємного розуміння, а навіть у — злобі. Вирівнювання різниць і спорів є якраз завданням УЦДОА. Можна надіятися, що коли ще тут якийсь час побудемо, то розумні елементи нашої грома- ди візьмуть перевагу над роз- кладовими об'євами і дисоргані- заційними намаганнями.

На зовнішньому фронті — УЦДОА навязало зв'язки з Злученими Українсько- Амери- канським Допомоговим Комі- тетом у Філадельфії та його європейськими станицями, а крім того з деякими допомо- говими організаціями Канади, однак ті зв'язки назалгалі дотепер доволі односторонні.

Допомогова справа головною харчаницю, а в останньому часі і одиєю, присланою з Амери- ки через Український Допомо- говий Комітет у Римі, як та- кож можливість дальших до- помог, спричинила доволі ши- рокий розсяснення збоку Прези- дентів і дискусію учасників. При- току до того дала не недоці- нка присланої допомоги, але деяке передержання її в мага- зині тут на місці, що уможли- вило частинну крадіж, на щаст- тя — не українців. Також думка, що наділювати на бу- дуче не тих, що на допомогу ждуть, але тих, яких громада потребує, не наїшла одобре- ння в делегатів, а то з тієї при- чини, що абсолютно не можна знайти міри для вибору канди- датів, яких нарід потребує, а український нарід потребує сьогодні не тільки якості, але навіть числа одиниць. Не зай- ним буде щерез підкреслити, що така допомога, як „стан- дартними“ пакетами (напр. CARE) найкраще, щоб прихо- дила безпосередньо на окремі адреси. Тоді відпаде непевне магазинування, евентуальне за- лишування резерв та кістка незгоди з того приводу, що од- ин одержав це, а другий інше.

В переселенській справі має УЦДОА здорову ідею — дбати про компактне поселення. Од- наче ця ідея має ту хибу, що компактне поселення вимагає нових, незаміскалених просторів, а того роду еміграція як в Австрії, де є доволі поважне число осіб старших та інтелі- гентів, має мало даних на по-

зу при найближчій нагоді.

Я вже не раз думала про це, щоб запізнятись з ким із на- ших людей — говорила п-ні Толл. Я не маю знайомих ані приятелів між нашими людьми, крім ось сусідів американців. Мій батько був убитий в май- нах у Пенсильверії, як мені було 16 років, а через рік моя мати померла. Я була одна в роди- чів і оставши сиротою, по я- кісь часі я виїхала сюди, до більшого міста. Поблукала трохи та й виїхала за муж за Толла.

З дальшої розмови показало- ся, що вони купили недавно дім і щоб помочі у виплаті рат за дім, мати, себто п-ні Толл, пішла до праці, бо плат- ня, яку заробляв батько не вистарчала на великі оплати. Праця тяжка і відвічална, а (Дальше буде).

ЮШИРИТЕ „СВОБОДУ“

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти. А просвіта — це сила.

М. Сандерска.

НА ВОДАХ АТЛАНТИКУ

Вражіння і рефлексії з дороги

Скитальниць присвячую.

1. Старі шляхи, нове горе.

Іхав я океаном малим, мало комфортабельним кораблем, на 800 душ обчисленим. Тай, на щастя не було нас більше, а що дохав би не в час довго й гірко вижидану Америку, а багато вище від неї... Хоч знавці казали, що в часі останньої війни він перевозив у своїх темних челюстях біля три тисячі військ. Навіть на покладі і коридорах спали бідні хлопці; між ними і не один наш брат з тої сторони океану. Щастя, що ми цивілі, ще й пацифісти, тому ідемо куди краще, в справді скитальчому комфортабельному.

На наше щастя за весь час їзди не було бурі, бо тоді було б горе нашому "Титаніку", а нам, його щасливим пасажиром, судний день. Море було на загал спокійне, небо хмарами крите. Колись у такому люксі возили хіба невольників в Америку, а тепер нам, скитальцям, їхня честь припала. Та й за це ми Богові і добрим людям вдячні.

Обслуга корабля, щось понад сто людей, різного виду і подоби, іде по великопанські, в окремих кімнатах, а ми — як оселеді в бочці, 20—30 душ в одній салі, ліжка поверхові. Заздрісним оком споглядаємо на нашу обслугу, як заїдає смачні помаранчі, чекояду, пахучі цигарки курить... Одну по одній, та ще й до половини. Кожний з нас, пасажирів, ще до недавна — одну таку цигарку ділив на двоє, троє, а то й збирав за жовнярами, що по "американськи" їх курили. На ці теми по наших скитальчих таборах склали такий жарт: Знаєш, я від нині курю по американськи! Загалом здивування — Школом просто, відловляє курця. Американський вояк курить одну половину, а я другу...

Ще одне сумне відкриття на кораблі, болюча несподіванка: корабельна обслуга говорить тільки по англійськи! А ти, хоч і письменник на всі краєві глаголи, стаєш відразу безграмотним, як немовля покрийний... Це вже вершок сорому для нас, кандидатів на американців. Бере тебе лют на всіх професорів і граматиків світу. Тай на політиків трішки... Дурень еси від нині, брате. Знову починаєш від азбуки, хоч стільки літ учився асячини всілякої; а тут, на океані, за одну ніч став такий маленький, в своїх і чужих очах. Гірко розчарування, одне з найбільших, на морі і на новому континенті. Зване воно дуже добре нашим батькам і дідам, що перед нами десятиліття — тими самими морськими шляхами в новий, кращий світ мандрували. З тою самою тривою, жалем і сумтом, що й ми сьогодні, скитальники сплюндрованої і збещеної лютим тираном — Землі Української. Землі мучеників і героїв.

Старі шляхи, а нове горе! Те саме море стелиться перед на-

ми, що й перед нашими батьками колись стелилося, як сюди їхали. Та наш біль у серцю — стократно більший, а сумот наш не чорний, а кривавий! У дома (не має в нас дому) спалає земля, збещені святині, в червоний ясір твоїх рідних, твоїх любих погнали... А як приїдемо скитальцями в новий, у вольний край американський, не будеш мати ні до кого листа написати... Твій лист, вирок смерті для твоїх рідних недовбитків у "старім" краю! Від нього впаде на твою хату, на твоїх рідних — тінь Сибіру.

2. Що кажуть учені пророки?

Та вернімо на корабель, до нашої різношерстної обслуги, з якою годі тобі розмовитися. Цією дорогою, просто із моря — телеграфую до всіх моїх шановних і дорогих земляків по скитальчих таборах Німеччини та Австрії суціль: "Учність англійської мови! Пильно її учіться. А головню учіться її днем і ніччю ті вибранці зпоміж Вас, що від року, або й більше маєте готові афідевіти до Америки і не знаєте, що з ними роботи, бо консулянт не приймає їх. Бо інші, мабуть важніші, від Вас, туди їдуть... Учність англійської мови, а може скорше пустять Вас. Як не до блаженної Америки між своїх рідних, то хоч під двері американського консулянта — у славнім городі німеччини Мюнхені, в Франкфурті, чи іншим Бремені... До більшості менших різної віри і роду консулярних достойників і достойничок. Таких все зайнятих і чогось нервових, над купами газет і журналів, рівно і ділову чекояду здають..."

Цю сумну істину про спасення потребу англійської мови в житті християн XX-го століття, ще й до того нашого, брата-скитальника, відкрив я щойно тут, на кораблі. І гірко тепер каюсь, та й покую, за своє ліниство окуяне. Навіть чорних добрягів на вулиці боюся, і то у білий день. Бо вона, всі до одного, говорять поанглійськи... А ти, хоч "білий" і європейець — ні. Боюся, щоб не зачіпили де часом мене "старого" ширим словом десь на вулиці, в залізничці, трамваї, і взагалі в Америці, де тепер живу щасливою і вольною людиною, справжнім образом і подобою Божим! А не безвольним рабом — діпістом, як було донедавна в Європі, на скитальщині. Діпісти — це нова раса людей в Європі (від Д. П. — "Дісплейст Персон", переміщені особи) без ніяких прав, свободи і надій, яких хіба вистріляти, як писав недавно один милосерний журналіст в Америці. Забрати їх кудись з Європи, або вистріляти, — таку мудру і зовсім справедливую раду дає цей мудрий чоловік своїм глухим землякам.

Щобільше, без знання англійської мови, навіть малі діти, солодка дитина українських батьків, є тут для тебе, скитальця-українця, чималою мо-

рокою, тягарем просто. Їхні батьки, колись ширі українці і великі патріоти, основники і філяри різних національних товариств, організацій. Тепер їхня надія і щастя — по "своєму" до тебе, українця, не "співають". Учені і пророки кажуть, що так тут мусить бути! І кажуть, що приїде колись час, що буде ще гірше, як нині є. Що приїде час, коли рідні батьки своїх рідних дітей не зрозуміють... Подекуди вже й тепер їх не розуміють, цілком не пізнають.

В одному тут домі бачив я недавню цінний великий альбом з рідкими нині світлинами із боїв Українських Січових Стрільців із москалями та безсмертні події слави нашої Української Галицької Армії, в краю і на скитальщині на знімках увіковічені. Альбом цей врятував від заглади один гарний і свідомий американський український, визначний наш інтелігент. Із рук сина, батько якого був колись вишнім старшиною УГА. По смерті батька, ця наша рідка цінність-реліквія, не представляла ніякої вартості для сина, що вже не знав по рідному, чи пак по батьківському ні слова... Як би не цей милосерний український Самарянин, в одному великому місті Америки, то більш як сотня цінник знімком з історії великого народу, помандрувала б — на смітник, або до печі.

Хто винен? Батько, земля йому пером, чи бідний син великого батька? Тверджу, що тільки батько. Хоч я не "вчений", і не пророк, та думаю, що не помилюся.

(Дальше буде).

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конгресового Комітету жертвували: Іван Кошуба передав від Чорноморської Січі в Джерзі Сіті, Н. Дж., з коляти, \$100; Стефан Гіса з Гайатстон, Л. Ай., \$5. Тов. Помочі з Гемтремк, Міш., \$10 як постійну місячну жертву; Братство св. Михайла з Гемтремк, Міш., \$5 як річну вкладку.

How to become a FIRST-CLASS whittler...

If your pet ambition is to become a first-rate whittler... or bass fisherman... or golfer, there are only two things you need: One is plenty of time to practice — and the other is a measure of financial security.

And if you want leisure and security — you'd better start right now to save a reasonable percentage of your salary each and every month.

So why don't you join the millions of Americans who are saving in one of the safest, surest ways of all? The millions who are buying U. S. Savings Bonds

regularly. U. S. Savings Bonds are backed by Uncle Sam. They pay you \$4 for every \$3 you put in, after ten years.

So the money you save makes more money for you — with no risk!

In addition to being a grand way to save money, your purchase of U. S. Savings Bonds helps keep the economy of our country sound.

So sign up for the convenient, automatic Payroll Savings Plan... or start buying Bonds regularly at any bank or post office... today!

Save the easy way... buy your bonds through payroll savings

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ.

Аматорська вистава.

Аматорський Клубок, що існує при українській греко-католицькій св. Миколи в Норт-Шикаго, рішив відновити свою давню діяльність, перервану в часі війни, та зацати давати аматорські вистави, що то відгравали десятиліттями літ таку важну роль в нашому промандрянському житті. Простора галля при церкві св. Миколи була битком набита, коли Клубок виставив 26. січня комедію Івана Мольєра "Гриць Мазниця". Вистава відбулась заходами Марійської Дружини Пань при церкві св. Миколи.

Роль Гриця відіграв п. Дмитро Заблоцький і захопив усіх знаменитою грою і своїм милим теноровим голосом, яким видавав прекрасно сумовиті мелодії. Дружину Гриця відіграла п-ні Анна Івасечко. Цю, з психологічного боку важку роль, виконала вона бездоганно, разом з Горлинкою, яку відіграла п. Катерина Савчин. Барона і шляхтичів, теж не легкі ролі, віддали пп. Тома Івасечко, Петро Лучків і Анна Чикало. Дуже гарно виявлялись зі своїх завдань п. Михайло Токаревич в ролі Микитки, а Рудольф Пришляк в ролі Остапа. Суфлерував п. Віктор Кузьма.

Публика нагороджувала аматорів гримками оплесками і тим виявляла, що вона любить аматорські вистави, навіть і ті старі, коли вони добре підготовані й добре відіграні. На це зверну увагу о. Тит Лазор, ЧСВВ, заохочуючи Клубок до дальшої праці на цьому полі. Весь дохід призначено на допомогу українським скитальцям в Європі, що теж годиться піднести, а тим самим теж й ініціативу Марійської Дружини в цьому добродію ділі, яке повинно заохотити теж й інших до подібної праці. Цей самий Клубок повторив свою виставу дня 9. лютого в галі при церкві Різдва Божої Матері в Сайд-Шикаго. Тут аматори грали ще краще, але не дописали аранжери вистави, як і не дописала публіка. Ама-

тори не жалували труду, ні коштів, але на галі було всього до 50 людей, а крім цього навіть галля не була огріта, так, що актори тряслися від зими і це, як виглядало, було одинокою "заплатаю" за їхню патріотичну працю... Не хочу згадувати ще за інші недомаганія, з куртиною і т. д. Скажу тільки, що так не повинно далі бути. Тут мусить наступити зміна, бо через таке недбалство терпять загаль, терпять народня справа. Таке пишу не тільки від себе, але теж і в ім'я тих, що про це явно говорять і яким стидно за такі речі.

Прийнятий.

МАЯМІ, ФЛОРИДА.

Українець закладає музичну студію.

Невелика наша громада, одначе постійно зростає, бо чудове підсоння притягає до себе щораз більше українців

Степан Майк, диригент, член У. Н. Союзу.

старшого й молодого покоління. До молодих треба зарахувати Степана Майку, музиканта з професії, сина патріотичних родичів, членів У. Н. Союзу. Молодий Степан є членом 42 відділу У. Н. Союзу. Тепер закладає він в Маямі свою музичну студію.

Про п. Степана Майку, родженого в 1921 році в Кліфтоні, Нью-Джерзі, хочу сказати, що він побирав першу науку гри на скрипці в українського

КАМПАНІЯ

— на —

ПРЕСОВИЙ ФОНД "СВОБОДИ"

Усі датки, надіслані на пресовий фонд "Свободи", потверджуємо з подякою проголошенням у цій рубриці.

Відділ:	Датки:	Відділ:	Датки:
Українська Правосл. Громада в Лос-Анджелес, Кал.	\$10.00	106 Василь Стасюк	2.00
Joseph Yonda, передплатник	3.00	106 Григорій Цуприк	2.00
E. I., передплатник	2.00	130 Яків Колодницький	2.00
Томас Колар, передплатник	2.00	135 Andrew Mowchan	1.00
Текля Постолюська, передплат.	1.40	145 Ізидор Киник	2.00
7 Іван Корут	2.00	156 Ілія Мусял	2.00
8 Пилип Гаврилів	2.00	156 Михайло Каландяк	1.00
8 Михайло Фатюк	3.00	158 Юліан Павчак	5.00
8 Еміліан Тутко	2.00	158 Василь Мисик	2.00
8 Григорій Скорбач	2.00	158 Михайло Кіт	2.00
20 Іосиф Годяк	2.00	158 Анна Шеремета	1.00
20 Пилип Нагірник	2.00	167 Микола Білан	2.00
20 Іван Беднарський	2.00	170 Павло Мелень	2.00
20 Михайло Мисиків	2.00	175 Wasy Bilyk	2.00
20 Іван Шавинський	2.00	176 Michael Staleny	2.00
20 Лука Варениця	2.00	182 Парана Нудак	1.00
49 Бр. св. Арх. Михайла	5.00	183 John Skikun	2.00
49 Яків Місюрка	2.00	200 Michael Worona	2.00
49 Петро Стецюк	2.00	200 Стефан Шипка	2.00
49 Дмитро Пукоць	2.00	200 Стефан Paganas	2.00
49 Володимир Дорош	2.00	204 Петро Ковальчик	3.00
49 Григорій Доскоць	2.00	204 John and Mary Gontariuk	3.00
50 Михайло Маковський	2.00	204 Іван Балигула	2.00
58 Михайло Слободян	5.00	206 Іван Строцький	3.00
62 Іван Данько	2.00	211 John and Eunice Solgan	2.00
62 Іосиф Навроцький	2.00	219 Петро Озга	2.00
66 John Babinetz	2.00	221 Дмитро Максимюк	4.00
66 John Yawornicky	2.00	221 Ізидор Левтух	3.00
67 Dmytro Domarecki	3.00	221 Іван Болдир	2.00
69 Григорій Кук	3.00	221 Петро Костерня	1.00
72 Іван Кошан	10.00	230 Дмитро Войтович	2.00
76 George Fryndok	2.00	234 Стефан Могіла	3.00
81 Андрей Корчинський	2.00	234 Ілія Генера	2.00
94 Тоні Стетків	5.00	236 Роман Гараджон	2.00
94 Максим Чубка	2.00	239 Andrew Sopko	2.00
94 Петро Мельничук	2.00	241 Василь Липка	2.00
94 М. Шапан	2.00	243 Лука Білик	2.00
94 Катерина Магола	1.00	243 J. Lahola	2.00
95 Tymko Huryk	4.00	243 М. Пик	5.00
Василь Шанайда	5.00	248 М. Кобиланський	5.00
A. Lesnick	3.00	248 М. Маскула	2.00
Theodore Kwap	2.00	248 П. Заплітний	2.00
S. Blochowsky	2.00	248 А. Зибко	2.00
Іван Васильків	2.00	248 В. Чернецький	2.00
Dmytro Semenenko	2.00	248 І. Манків	1.00
George Soroka	2.00	254 Андрей Стасюк	2.00
M. Павлівський	2.00	266 Іосиф Базарницький	2.00
Jakob Zakolo	2.00	268 Іван Омелян	2.00
Harry Magun	2.00	274 Іван Корут	2.00
Андрій Шум	2.00	275 John Mikula	2.00
Марія Чайковська	1.00	276 Николай Жук	2.00
102 Микола Бобечко	4.00	277 Андрей Стефанія	3.00
105 Prokln Sавчинський	2.00	236 Василь Челак	2.00
		292 Kindrat Michalechuk	2.00

Адміністрація "Свободи".

учителя, Мирона Тимкевича. Потім побирав науку в різних визначних американських професорів, а в 1936 році виграв першу нагороду в радіовій конкурсі. Потім учився гри на піаніно та інших інструментах. Вступивши до армії був там диригентом, в Ньюпорт-Нюз у Вірджинії. Вийшовши з війська відбуд з оркестрою турне. Покінчивши музичні студії й одержавши диплом осківав музику для оркестри для Ф. Вілсона, Т. Лабовського, Е. українських народних танків, укладу В. Авраменка. Він буде диригувати цією оркестрою 21-дого В. Дичко \$5. — Гроші вилітотого на міжнароднім виступі в Гейсфорд Парку, де ви-

ступлять українські танцюристи з українськими народними танцями.

ФЛАШИНГ, Н. Й.

3 хрестин на допомогу скитальцям.

В неділю, 15. грудня громадини Ф. Вілсон справляли хрестини своїй донечці Джен-Лілієн. При обіді та веселій забаві гості не забули за наших скитальців і зложили \$15. — Жертували по \$2: родичі донечки вав музику для оркестри для Ф. Вілсона, Т. Лабовського, Е. українських народних танків, укладу В. Авраменка. Він буде диригувати цією оркестрою 21-дого В. Дичко \$5. — Гроші вилітотого на міжнароднім виступі в Гейсфорд Парку, де ви-

ВЖЕ МОЖНА КУПИТИ В КНИГАРНІ "СВОБОДИ"

Нову ціну і на часі книжку

"НА КРИЛАХ В УКРАЇНУ"

Вірші СТЕПАНА МУСІЧУКА.

Кожний свідомий українцький і українка повинні мати і прочитати цю книжку. — Ціна \$1.00.

Книжка має 190 сторінок і містить 149 віршів. Надіється до деклямацій на різні патріотичні okazji, як: Дні Матері, Листопадові Свят, Свята шкільні, Свята церковні, Прінтіп, Гімни, Присяги, Думки і пісні.

СВОБОДА, P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

В Книгарні "Свободи" можна ще дістати партитури до таких представлень:

ПАРТИТУРИ ДО ПРЕДСТАВЛЕНЬ

Партитура: НЕЩАСНЕ КОХАННЯ, драма в 5 діях — Манька	\$1.25
Партитура: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в 5 діях	.80
Партитура: ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, драма в 5 діях, М. Кропивницького	1.00
Партитура: КАТЕРИНА (М. І. Ів.), драма в 4 діях, Ванченка-писанецького	.80
Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 4 діях, Т. Трушевського	.80
Партитура: ПАННА ШУКАРКА, комедія в 3 діях, А. Ф. Володського	.80
Партитура: ВИХРЕСТ, драма в 5 діях, Козич-Уманської	.80
Партитура: ТАРАС БУЛЬБА, драма в 5 діях, Ванченка-Писанецького	.80
Партитура: ЦИГАНКА КРАСАВИЦЯ, комедія в 3 діях, Григорія Г. Солодовника	1.50
Партитура: СВАТАННЯ НА ВЕЧЕРНИЦЯХ, водевіл в 1 ді, Стародуба	.80
Партитура: ДОБРИ ДІТИ, образ з життя американських школярів, в 3 діях, Панька Клим	1.25
Партитура: ДУШОГУБКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного	.80
Партитура: ВИХОВАНЕЦЬ, комедія в 3 діях, Л. Янчука	.80
Партитура: БЕЗТАЛАНТА, драма в 5 діях, К. Карого	.80
Партитура: ДІЯЧКА, комедія, в 4 діях, Сузімні	.80
Партитура: ПОШИЛИСЬ У ДУНІ, комедіо-опера в 3 діях	1.25
Партитура: МАТИ НАЙМИЧКА, драма в 5 діях, І. Тогобочного	.80
Партитура: ПО РЕВІЗІ, епод в 1 ді, М. Кропивницького	.50

Замовлення враз з належитістю слати до:

"СВОБОДА"

81-83 Grand St. (P. O. Box 346) Jersey City, N. J. (3 Канади треба платити тільки американською валютою)

УКРАЇНСЬКІ СКИТАЛЬНИКИ, ВАШІ БРАТИ І СЕСТРИ В ЄВРОПІ, В ГОЛОДІ Й ХОЛОДІ ДОЖИДАЮТЬ ВАШОЇ ДОПОМОГИ; ЧИ ВИ ВЖЕ ЗЛОЖИЛИ ВАШУ ЖЕРТВУ?

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ЧИСТУ ОДІЖ

НА РАТУНОК І ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКИМ ЖЕРТВАМ ВІЙНИ В ЄВРОПІ ПРОСИТЬСЯ НЕГАЙНО ВІДСИЛАТИ В МАЛИХ ПАКУНКАХ ДО НЬО ЙОРКУ НА ТАКУ АДРЕСУ:

UNITARIAN COLLECTION WAREHOUSE
UKRAINIAN RELIEF

51 EAST 35th STREET NEW YORK 16, N. Y.

ЩО ПИШУТЬ?

РЕЛІГІЙНИЙ НАСТРІЙ
СЕРЕД РОЗБИТКІВ.

(З околиць Рясева, під Польщею наспівала низка листів, писаних тою самою рукою, до сестри у сестрі Огайо. Їх зміст говорять самі за себе).

Дня 15. грудня 1946 лише свояк: тато й мама і тітки помирали, ми зостали сиротами, а живемо разом, в згоді і в послусі і просимо Господа Бога, щоб нам поміг пережити ту воєнну нужду, яка нас дуже побідняла. У нас було троє коней, три корови і троє безрого — то всьо нам забрали, а лишили тільки одну корову, а нас усіх є восьмеро челяді. Поле оремо лопатою, а самі мусимо запрягатися до воза, коли треба що з поля привезти. Поратуйте нас, коли ласка, щоб ми могли собі коня купити.

У нас ішли фронти чотири рази, надрі розлетілися і ніхто не знає, де хто живе. У наших селі лишилося лише 20 номерів (а було 650), поле осталося пусте. Коня годі докупити, бо коштує 5,000 злотих. Я самий живю по монашому, бо тепер не час на інше життя. В мене хіба така думка, щоб оженився з тим, хто дасть волю всьому народові. На таке весілля я запросив би всю нашу родину, отже і вас, і за таке весілля я Господа Бога прошу.

Нас були забрали в 1942 році до Німеччини і вернули домі аж в 1945 р. Від 1945 до нас ніякі листи не доходили, бо були великі розрухи і далі є. Багато пакунків з Америки й Канади людям приходять, а одному сусідові то пару коней хтось прислав аж з Америки, але то великий коштів. У нас платять сім тисяч золотих за один доллар. Наш священник о. В. помер, а жінка з дітьми де-не-де пропала. Попівство повалене, в церкві відправи нема. Цегла, що була призначена на церкву, вся знищена. Як у вас в Америці правлять священники, то може б ви могли дати на молебні в моїх наміренні.

У листі з 17. січня 1947 написано: Поводження наше таке, що все з біді в біді. Такого життя я не бажав би нікому. Переживаємо вже дев'ятий рік так, як колись я читав у книжках з історії: люди криються по багнах, по водах і через тростину дихають, як колись перед татарами. Наш український надрі дочекався пережити такі часи, а ваші вироки в Америці, що то не

знають біді, нас прозивають. Подумайте собі, як можна жити, коли робітник заробить одне кильо зерна на день. Нас забирали примусово з дому, як хто не хотів іти, то палицею дстав і з дому викидали. Чоловік з плачем ішов, покинувши рідню. Такий був плач, що страшно було слухати.

У листі з 21. січня 1947 сказано: Наш край під одним королем, то життя однакове всім. Фільварки, міста, рілляники то все опустіло, а надрі лише в одній копичі гниє. Того перешоався, то ще тепер помре, бо харчів не дістає.

Опишу вам де наші люди виїхали. Через Кроковець іде границя советська та польська. Совети перебрали греко-католиків на схід сонця, а римо-католики пішли на захід сонця і так прийшла руїна. А що наша мама була римо-католичка, то ми осталися в нашій домі. Таким способом лишилися і тих кілька господарів по своїх домах. Так живемо на години і на хвилини і так переходять літа нашого життя.

З нашої родини виїхали П. і М. з дітьми на схід, але звідтам листи не приходять. Напишіть мені, котра ваша дитина найліпша, то ми може посваталися би. Нехай не бояться, то добре, щоб потім зналися, бо нам тут трудно буде залишити родину, то може хоч в Америці останеться якийсь кружок. І там старайтесь, щоб хоч одного внука вивчили на священника на пам'ятку. Бо як у нас будуть далі такі гаразди, як тепер, то священника не буде... Як котре слово до вас було гнівне, то простіть, а ми доки жити будемо, будемо до вас писати.

(До листів залучені письма з підписами за згадкою про У. П. А., яка „бореться з москалями“ „Партизан“ подіє причини, чому ця армія діє, які зв'язи з інших джерел).

IN YOUR SPARE TIME

Why not relax from routine duties and interest yourself in
**NEEDLE-POINT
AND
PETIT-POINT**

We have in stock now a book illustrating in colors very beautiful designs with full instructions.
Price \$1.00.
Send your order together with remittance to:

“SVOBODA”
P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БУРЛАЦЬКИМ
ШЛЯХОМ

Вражіння з подорожі по Європі
— написав —
РОМАН-АНТОНОВИЧ.
159 сторін — Ціна 50 цнт.
Зомовлення враз з належністю слати до:
“SVOBODA”
P. O. BOX 346
JERSEY CITY 3, N. J.
З Канади треба платити тільки американською валютою

ВETERAN БЕЗ РУК ПРИ ПИСАННЮ. — Це Гарольд Росс, воєнний ветеран, що втратив в останній війні обидві руки, показує, що він уже може писати штурми руками. Зліва приглядається тому писанню його дружина. Зправа миссис Флор Рінелл, голова Бюро Промовців у Ньюйоркській Філії А. Ч. Хреста.

Шукають своїх
рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким чином є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5477. Кравець Теодора з с. Хишевичі, Рудки, від Бобеляк Дмитра.

5478. Сенів Дмитра (батько, 8 синів і 8 дочок) жив у Філадельфії в 1917 р., від Сенів Андрія.

5479. Борух Олексій від Олійника Петра з села Білківці, Зборів.

5480. Шарко Леська і Анни від Шарко Петра з Мостів Великих.

5481. Гула Михайло (вуйко) від Перепічка Євгена.

5482. Чайковська Марії (Ружницька) з с. Язловця, Бучач, від Марциновський Казимира з села Бровари.

5483. Кошуба Степана і Йосифа з с. Бреликова, Лиско, Кушків Івана з с. Середиці від Кошуба Остапа.

5484. Добровольська Марії з с. Байківці, Тернопіль, Охонський Василя з с. Шляхтинці від Литвин Павла.

5485. Шпонтак Василя з с. Дубрівки, Ужгород, Рушак Катерини, Василя і Варвари з с. Андрусівка від Шпонтак Михайла і Віри (Івечко).

5486. Мазурко Семена з села Соснівка від Багнюк Максима.

5487. Придаткевич Романа від Адріанович Савина.

5488. Павліцький Йосифа з с. Кривча Гор., Борщів, від Наталії Катерини (Павлусь).

5489. Гриневський Володислава від Теодор Семена.

5490. Солима Івана з с. Корманич, Перемишль, від Солима Леона.

5491. Погорілець Марії з с. Сорочко, Скалат, від Оконська Анни.

5492. Афтанає Катерини від Ланчак Степана з с. Павлокома (Березів).

5493. Баран Марії (Лехновська) з с. Жуковина, Турка, від Лехновський Івана.

5494. До рідних і знайомих з с. Гусаківка, Перемишль, від Козак Богдана.

5495. Андрійченко Степана Луць, Мотуз Гриця з Лебедина від Воскобийник Никифора.

5496. Стронський Івана (дочка Слава і син Іван) від Ольги Стронська.

5497. Мартиняк Людвіки і Олександра, Маранчукова Марії, Марциновський Стефанія з с. Журавинки, Львів.

5498. Сабучик Анни і Веруши від Граб Василя з с. Дубовки, Ужгород.

5499. Губіцька Іванни (Годва, Массаро Юлії (Губіцька) з Теребовлі, Малицький Володимира, Василя і Степана від Губіцька Ольги.

5500. Мошора Іван з с. Мігорова, Добромилі, від Мошора Михайла.

5502. Микитчак Стаха, Мідур Олени, Капуш Параски з с. Золотого Потока, Бучач, від Кушків Степана.

5503. Капустинська Катерини з с. Лиски Мур. від Капустинський Івана.

5504. Стельмах Миколи з с. Зарванця, Підгайці, від Стельмах Івана.

5505. Кіт Григорія з с. Борків, Золочів, від Кіт Петра.

5506. Самітний українець з Галичини, тепер на скитальщині в Австрії, 32 років з укінченою гімназією та Торговельною Академією, зі знанням англійської мови, матеріально незалежний, наважє перепику з українкою в Америці або в Канаді в цілі подружжя.

5507. Готіль Дмитра, Михайла і Ольги з с. Дубно, Ланцут, від Коваль Олексі.

5508. Пукас Ілька з с. Буківця, Турка, від Пукас Дмитра.

5509. Дідух Михайла з села Язлівці, Бучач, від Гринчак Левка.

5510. Терлецька Катерини (Гартон) від Терлецький Івана.

5512. Левицький Марка з с. Стільська від Застроцький Івана.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитках просимо конкретно подати групу і число.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Для 1. лютого 1947 року помер у 54. році життя

ВАСИЛЬ ПИЛИПЯК,
член від 221 У. Н. Союзу в Шинго, Іл.

Пошійний походив з села Гологор, пов. Золочів, Зах. Україна. Похорон відбувся 4. лютого з гр.-катол. церкви св. О. Николая на український цвинтар. — В. П. П.

Т. Шинкула, секр.

Для 12. лютого 1947 року помер на удар серця у 45. році життя

ВОЛОДИМИР БІЛОУС,
член від 473 У. Н. Союзу в Монтерей, в Канаді.

Пошійний походив з Сухівці, пов. Збарж, Галичина. Пошійний жінку Агату і доньку Марусю. Похорон відбувся в суботу, 15. лютого. — В. П. П.

О. Чайківський, секр.

ПРОTECT YOUR FUTURE

*** with ***

U. S. SAVINGS BONDS

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТИ

в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле і сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“
проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО
в англійському перекладі:
A HISTORY OF UKRAINE
By MICHAEL HRUSHEVSKY
СТОРІН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення вишлите поштовий купон і зашліть до замовлення.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю бестут. _____ долларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійським перекладі.

Гім _____

Адреса _____

Місто _____

Сейф _____

Дат: by United Feature Syndicate, Inc.

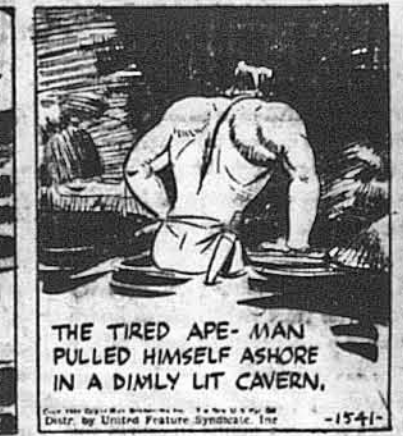
—154—

AT EXPRESS SPEED THE APE-MAN WAS SWIFT ALONG PAST SMOOTH SLIMY WALLS.

FINALLY, AS HE NEARED EXHAUSTION, THE STREAM WIDENED AND THE CURRENT SLACKENED.

THE TIRED APE-MAN PULLED HIMSELF ASHORE IN A DIMLY LIT CAVERN.

IMMEDIATELY HIS KEEN SENSE OF SMELL TOLD HIM HE WAS IN A LION'S DEN.

З великим поспіхом кидали води малпочовіком попри стіни провалу.

Вкінці, коли вже Тарзан був вичерпаний зі сил, струя поширилася і біг води злагіднів.

Перемучений малпочовік вигравав на беріг і попав у мало освітлену печеру.

З гнилого повітря пізнав він, що попав у яму лавів.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.

INCOME TAX REPORTS
BOTH FEDERAL AND STATE
filed by experts. Everyday — including Sunday all day, at
STEPHEN D. SATZEWICH
OFFICE
INSURANCE SPECIALIST
of all kinds.
32 East 7th Street
NEW YORK CITY
Відповідає до С. Д. Сатчевича з повним довіром.

ІВАН КОВАЛЬЧУК
FUNERAL DIRECTOR
& EMBALMER
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В СЕПТИ
NEW JERSEY
ШНИ ПРИСТУПНІ ДЛЯ ВСІХ
ОБСЛУГА ЧЕСНА І НАКРАЩА
У випадку смутку в родині
кличте як в день так і в ніч:
JOHN KOWALCHUK
79 Sussex Street
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. BErgen 4-5131

МИРОН ЛИТВИН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шпра і чесна
801 SPRINGFIELD AVENUE,
IRVINGTON, N. J.
Phone: IRv 3-6660

НЕ ВИДАВАЙТЕ ЗАБАГАТО
Завжди ШАДІТЬ дещо
з вашого забезпечення.
Ми улажуємо прекрасні ШІЛІЯ
ПОХОРОН за \$150.00
У випадку смутку в родині кличте:

KAIN MORTUARIES, INC.
Найбільший український
погребовий зарядчик
в Америці
S. KANAI KAIN, Pres.
433 STATE STREET
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: PE 4-4646
— or —
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
86 ELIZABETH AVENUE,
NEWARK, N. J.
Phone: BIGelow 3-6762
ELIZABETH, N. J.
225 WEST JERSEY STREET
Phone: EL 2-3611

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребам по \$150
ціні так низькій як
ОБСЛУГА НАКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 6th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами
в БРОКН, БРОКЛІН, НЬЮ
ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2668
BRANCH OFFICE & CHAPEL
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel. MElrose 5-5577